

ב"ה אב תשפ"ה

אוגוסט 2025

לסטודנטיות ולסטודנטים בתואר ראשון,

אנו נערכות להכשרה המקצועית של שנה"ל תשפ"ו שתחל בשבוע של ה-9.11.2025 ואני מאחלת לכם בהצלחה רבה. ההכשרה מהווה מרכיב משמעותי בלימודי עבודה סוציאלית והיא דורשת מהסטודנטים פעילות אינטנסיבית ופניות ללמידה ולהתנסות.

כמו בכל שנה, מושקעת חשיבה רבה בבחירת מקומות ההכשרה, בבחירת מדריכים, בליווי ובפיקוח על איכותם המקצועית. לצד זאת, אציין שהמלחמה בה אנו מצויים השליכה על הפרט, החברה וכך גם על המסגרות להכשרה מקצועית. אחת מההשלכות שנוגעות למערך ההכשרה, קשורה בצורך של ארגונים להשקיע מאמץ במתן טיפול וסיוע לנפגעים מהמלחמה (נפגעי חרדה, מפונים, משפחות שכולות ומשפחות החטופים, חיילים שחזרו פצועים מהקרבות ועוד). יש לכך יש משמעות באשר למגוון מקומות ההכשרה ומיקומם, כאשר על איכות המדריכים אנו לא מתפשרים. אני כותבת לכם דברים אלו על מנת שתהיו שותפים להבנת הקשיים ואני שמה מבטחי בכם ובכן שבעובדים סוציאליים לעתיד, תוכלו לראות מעבר לצרכים האישיים ולפעול במשותף איתנו להצלחתכם במקומות ההכשרה בהם שובצתם.

על מנת לאפשר לכם ולכן להיערך מראש, ריכזנו עבורכם נקודות עיקריות הנוגעות לנושא ההכשרה.

אנא הקדישו מזמנכם לקריאת הדברים בכדי שתוכלו להתארגן בהתאם.

לתשומת ליבכם, אי מילוי הדרישות להלן עלול לגרום להפסקת לימודיו של הסטודנט בהכשרה מקצועית ו/או להפסקת שיבוצם של הסטודנטים במקום ההכשרה המקצועית.

1. השיבוץ במקום ההכשרה המקצועית

- השיבוצים להכשרה המקצועית מתבצעים על ידי היחידה להכשרה מקצועית בהתחשב בצרכים הלימודיים של הסטודנט, בבקשות של הסטודנטים, בצרכים של השדה ובהתאם למדיניות הכללית של האוניברסיטה.

לשיבוץ הסטודנטים במקומות ההכשרה המקצועית קיימים שיקולים רבים, כגון: התאמת מקום ההכשרה למטלות הסטודנט בשנת הלימודים, לשלב ההתפתחות המקצועי בו נמצאים הסטודנטים, חוות הדעת של מורה המתודה, השאלון האישי שממלא הסטודנט לקראת השיבוצים ואזור מגוריו. יש ניסיון להתחשב במקום מגוריו של הסטודנט אך **לעיתים הסטודנט משובץ רחוק ממקום מגוריו. ביה"ס לעבודה סוציאלית לא מתחייב לשבץ את הסטודנטים באזור מגוריהם או בסמוך אליו, הדבר אמור גם לגבי סטודנטים המתגוררים במרחק גדול מהאוניברסיטה.**

משכך, יש לקחת בחשבון שיתכן שההכשרה המקצועית תהיה כרוכה בהוצאה כספית עבור נסיעות מהבית לשירות ובחזרה (לא קיימת אפשרות להחזרת הוצאות נסיעה אלו). לצד זאת, במקרים של טיפולי בית, יהיו החזרי נסיעות בהתאם למדיניות המסגרת. לא ניתן לחייב סטודנט לבצע טיפול בית קבוע שדורש הוצאה כספית ללא החזר ממקום ההכשרה.

2. מחויבות למקום ההכשרה המקצועית

הסטודנט המשובץ במקום ההכשרה יתנהל תוך שמירה על חוקי המקום ועל הנהלים בו וישמע להנחיות המדריך. הסטודנט פועל בהכשרה מצוי תחת האחריות המקצועית של המדריך. משכך, הסטודנט מחויב לקבל את אישור המדריך לשליחת מסמכים ומכתבים לכל גורם בארגון או מחוצה לו. הסטודנט מחויב לשמירה על סודיות ולפעולה בהתאם לערכי המקצוע ולכללי האתיקה. בתום ההכשרה מחויב הסטודנט להחזיר למקום ההכשרה חומר מקצועי כגון: דו"חות, מסמכים וחומרים מקצועיים. ההתנסות במקום ההכשרה המקצועית הינה חלק מתוכנית הלימודים. הסטודנט מקבל על שעות ההכשרה נקודות זכות, המחושבות כקורסים ולכן אינן בבחינת שעות עבודה ולא מתקיימים יחסי עובד-מעביד בין מקום ההכשרה לבין הסטודנט. הבהרה חשובה: סטודנטים אינם יכולים לבצע הכשרה מקצועית במקום עבודתם או במקום בו ישנה קרבה/היכרות מוקדמת עם המדריך ואין אפשרות להמשיך ולעבוד במקום ההכשרה לאחר סוף שנה"ל (גם לא בהתנדבות) למעט סטודנטים שסיימו את לימודיהם.

3. ימים ושעות להכשרה מקצועית בשדה

שנה א' - 1 יום הכשרה בשבוע, יום ג' בסמסטר ב'	5 שעות בשבוע
שנה ב' - 2 ימי הכשרה בשבוע ימים ג, ה	14 שעות בשבוע (7 שעות עבודה ביום)
שנה ג' - 2 ימי הכשרה בשבוע ימים ג, ה	16 שעות בשבוע (8 שעות עבודה ביום)

בימים שנועדו להכשרה מקצועית בשדה אין הסטודנט רשאי להירשם לקורסים בקמפוס. מאחר שההכשרה המקצועית בשדה גדושה, אנא קחו זאת בחשבון בבואכם לשלב עבודה נוספת במהלך שנות הלימודים, על מנת שהכשרתכם ולימודיכם לא יפגעו (הסטודנטים הלומדים משפטים במקביל רשאים ללמוד קורסים בפקולטה למשפטים לאחר קבלת אישור של ביה"ס לעבודה סוציאלית ושל הפקולטה למשפטים). שעות ההכשרה המקצועית אינן מוגבלות לשעות הבוקר, אחר הצהריים או הערב בלבד, והן תקבענה על פי צורכי המטופלים ומדיניות השירות. מקום ההכשרה רשאי לדרוש מהסטודנט לבצע הכשרה מקצועית בשעות אחה"צ-ערב אחת לשבוע.

במקרים מסוימים ניתן להחליף את אחד מימי ההכשרה ליום אחר - בתיאום ובהסכמת השירות והסטודנט. יש לקבל אישור מראשת יחידת ההכשרה המקצועית, ד"ר שקמה ניצן-בירן, לגבי כל חריגה מהתוכנית הנ"ל, גם אם היא נעשית תוך הסכמה מלאה עם המדריך בשדה.

מתחילת שיבוצו בהכשרה המקצועית יתפקד הסטודנט כחבר צוות במסגרת בה שובץ. מבחינה מנהלית יפעל הסטודנט על פי הוראות השירות ונהליו. אחת ממטרות הלמידה בשדה היא הכרת השירות כארגון, ותפקידי העובדים בו. לכן מצופה מהסטודנט להשתתף באופן פעיל בישיבות צוות ובישיבות אחרות המתקיימות בשירות.

שעות העבודה במסגרת ההכשרה המקצועית כוללות:

- א. טיפול ישיר בפונים בשיטת העבודה הסוציאלית הפרטנית, הקבוצתית והקהילתית (פירוט על הדרישות בהמשך).
- ב. קבלת הדרכה שבועית.
- ג. היכרות עם הסוכנויות ומעורבות פעילה במשימות אותן מבצעים שאר עובדים הסוציאליים בסוכנות (השתתפות בפרויקטים מיוחדים, ישיבות צוות, ראיון אינטייק וכו').

סטודנטים הלומדים במקביל לתואר ראשון במשפטים - יש להשאיר את ימי שלישי פנויים לחלוטין, מאחר שההכשרה המקצועית מתקיימת גם בימי שלישי בשעות אחה"צ-ערב. בימי חמישי ניתן להירשם לקורסים בפקולטה למשפטים החל משעה 16:00 בלבד.

ימי חופש - ימי החופש של הסטודנטים מהלימודים בקמפוס בר אילן אינם זהים לימי חופש מההכשרה המקצועית. במהלך השנה הסטודנט הינו חלק מהשירות הסוציאלי בו הוא משובץ **ועובד בכל הימים בהם עובד השירות**.

לוח זמנים מפורט של ההכשרה המקצועית (כולל חופשים) יפורסם באתר האינטרנט של בית הספר לעבודה סוציאלית. העתק ישלח גם למדריכים.

ההכשרה המקצועית מתקיימת במקביל ללמידת קורסי המתודה, ולכן לא ניתן לדחות את ההכשרה המקצועית לתקופת הקיץ או לשנת הלימודים הבאה במנותק מקורסי המתודה (למעט חיילי מילואים).

4. מפגשי הדרכה

א. לכל סטודנט תהיה הדרכה שבועית:

שנה א' - שעה בשבוע הדרכה אישית

שנה ב' - שעה וחצי בשבוע הדרכה אישית

שנה ג' - שעה וחצי בשבוע הדרכה אישית + שעה בשבוע הדרכה לשני הסטודנטים על הקבוצה

ב. מפגשי ההדרכה יתקיימו במקום ההכשרה המקצועית ביום קבוע ובשעה קבועה ובתנאים המאפשרים שמירה על סודיות וללא הפרעה.

ג. מפגשי ההדרכה יתבססו על דו"חות תהליך (או כל דו"ח אחר שנדרש על-ידי המדריך), שנכתבו על-ידי הסטודנט, נמסרו למדריך, ככל הניתן הוחזרו לסטודנט עם הערות והתייחסויות לפני מפגש ההדרכה. פירוט על מספר הדו"חות בטבלה מטה.

ד. מפגש ההדרכה יכלול היבטים לימודיים, רגשיים ואדמיניסטרטיביים.

5. קשר עם האוניברסיטה

יהיה קשר רציף בין האוניברסיטה לבין המדריך בשדה באשר להתקדמותו של הסטודנט. המדריכים ישתתפו במשך השנה במפגשים עם מורי המתודה ועם המקשרים. המדריכים, מורי המתודה והסטודנטים מוזמנים לפנות למורה המתודה, למקשרת או לראש היחידה להכשרה מקצועית בכל נושא הקשור להכשרה המקצועית. המדריך יעביר במשך השנה לאוניברסיטה דו"חות בע"פ ובכתב (הערכות) על התקדמותו ועל הישגיו של הסטודנט. ההערכה ראשונית מוגשת כחודש לאחר תחילת ההכשרה, וכן מוגשות הערכות בתום סמסטר א' ובסוף השנה. בהערכת סוף השנה, המדריך ימליץ לראש היחידה להכשרה מקצועית על ציון סופי לסטודנט. הציון הסופי בהכשרה המקצועית (עובר/ספק עובר/ לא עובר) ייקבע על ידי ראש היחידה להכשרה מקצועית. הסטודנט יתבקש בסוף כל סמסטר למלא משוב על ההדרכה שמקבל.

6. דרישות ההכשרה המקצועית

להלן דרישות ההדרכה וההכשרה לפי חלוקה לשנים.

לתשומת ליבכם: בכתובת דוחות טיפוליים אין להשתמש כלל ב-AI. הדוחות צריכים להיכתב אך ורק ע"י הסטודנט ומזיכרוננו בלבד.

דרישות ההדרכה וההכשרה לפי שנים

שנה"ל של הסטודנט	יום ההכשרה ומספר שעות ההדרכה בשבוע	מטלות הסטודנט
שנה א'	יום שלישי בסמסטר ב'	מסגרת ההכשרה: 5 שעות הכשרה בשבוע מטלות: • 1-2 פונים פרטניים • 1 דו"ח "אני אתה" על מטופל אחד

תחום פרטני

שנה"ל של הסטודנט	יום ההכשרה ומספר שעות ההדרכה בשבוע	מטלות הסטודנט
שנה ב'	ימי שלישי וחמישי לאורך כל השנה שעה וחצי הדרכה אישית בשבוע לכל סטודנט	מסגרת ההכשרה: 7 שעות הכשרה ביום (14 שעות בשבוע) מטלות: 5 מטופלים להתערבות ארוכת טווח - מטלות מגוונות בארגון דו"חות: 1. כתיבת שני דו"חות שבועיים "אני-אתה" על מטופלים פרטניים 2. סיכום שבועי על שאר המפגשים הטיפוליים שנערכו
שנה ג'	ימי שלישי וחמישי לאורך כל השנה שעה וחצי הדרכה אישית בשבוע לכל סטודנט + שעה בשבוע הדרכה לשני הסטודנטים על הקבוצה	מסגרת ההכשרה: 8 שעות הכשרה ביום (16 שעות בשבוע) מטלות: 6 מטופלים להתערבות ארוכת טווח - הנחיית קבוצה - מטלות מגוונות בארגון דו"חות: 1. כתיבת שני דו"חות שבועיים "אני אתה" על מטופלים פרטניים 2. סיכום שבועי על שאר המפגשים הטיפוליים שנערכו 3. דו"ח "אני אתה" על הקבוצה (שני סטודנטים המנחים קבוצה- ניתן שכל סטודנט יגיש דו"ח אחת לשבועיים) 4. עד שני דו"חות "אני-אתה" בשבוע

תחום קהילה וניהול חברתי

שנה"ל של הסטודנט	יום ההכשרה ומספר שעות ההדרכה בשבוע	מטלות הסטודנט
שנה ב'	ימי שלישי וחמישי לאורך כל השנה שעה וחצי הדרכה אישית בשבוע לכל סטודנט	14 שעות הכשרה - התערבות קהילתית 1 (פיתוח מנהיגות וליווי קבוצת משימה) - התערבות קהילתית 2 (התערבות קהילתית תהליכית המבוססת על עקרונות העבודה הסוציאלית הקהילתית וכוללת קשר עם הקהילה)

שנה"ל של הסטודנט	יום ההכשרה ומספר שעות ההדרכה בשבוע	מטלות הסטודנט
		• 1-2 מטופלים פרטניים • דו"ח קהילתי אחת לשבוע (לפי פורמט מובנה) + דו"ח "אני-אתה" על מטופל אחת לשבוע • דו"חות נוספים על פי דרישת המדריך (אוריינטציה, אני-אתה עם פעיל, סיכום מפגש וכיו"ב) • עד 2 דו"חות בשבוע
שנה ג'	ימי שלישי וחמישי לאורך כל השנה שעה וחצי הדרכה אישית בשבוע לכל סטודנט + שעה בשבוע הדרכה לשני הסטודנטים על הקבוצה	• 16 שעות הכשרה • התערבות קהילתית (הקמת שירות חדש, פיתוח שירות קיים, שינוי מדיניות, הפעלת וועדת היגוי עירונית/ארצית, הובלת ועדה בין-ארגונית) • התערבות קבוצתית-דינמית • דו"ח קהילתי אחת לשבוע (לפי פורמט מובנה) + דו"ח אני אתה על הקבוצה אחת לשבוע (ניתן לאפשר שבכל שבוע שסטודנט אחד יכתוב והדו"ח יוגש בשם שני הסטודנטים) • דו"חות נוספים על פי דרישת המדריך (אוריינטציה, אני-אתה עם פעיל, סיכום מפגש וכיו"ב) • עד 2 דו"חות בשבוע

7. היעדרות

כל היעדרות מעל לשבוע מהכשרה מקצועית או מקורסי המתודה, מכל סיבה שהיא, מחייבת אישור מראש היחידה להכשרה מקצועית וממורי המתודה.

בחופשת הסמסטר - הסטודנטים זכאים לשלושה ימי חופש, שיתואמו מראש עם המדריכים.

הנחיות לגבי היעדרות בגין לידה

סטודנטית יולדת יכולה להיעדר מהכשרה מקצועית ומקורסי המתודה עד ארבעה שבועות מתאריך הלידה. ידוע לנו שדרישה זו מקשה על סטודנטיות לאחר לידה, אך המשכיות בתהליך ההכשרה המקצועית היא דבר משמעותי עבור הסטודנט ועבור לקוחותיו. על מנת לסייע ליולדות, החזרה להכשרה תהיה הדרגתית באופן שבו בשבועיים הראשונים יתקיימו המפגשים הטיפוליים וההדרכה. לאחר שבועיים מצופה מהסטודנטית לחזור לפעילות סדירה. על סטודנטית שילדה להודיע לדנה, אחראית מנהלית של ההכשרה המקצועית, על תאריך הלידה, על מנת להתעדכן בתאריכים בהם עליה לחזור ללימודים ולהכשרה המקצועית. תאריכים אלו ישלחו גם למדריך.

הנחיות לגבי היעדרות בגין מחלה

יש להציג אישורים רפואיים. היעדרות מעל פעמיים בגלל מחלה (גם אם לא ברצף) מחייבת השלמת ימי הכשרה בתיאום עם המדריך/ה.

הנחיות לגבי היעדרות בגין חתונה

סטודנט שנישא במהלך שנת הלימודים האקדמית רשאי להעדר מההכשרה המקצועית ומהלימודים במשך שבעה ימים (כולל שישי-שבת).

חופשת החתונה תהיה סביב מועד החתונה, ניתן להתחיל לפני מועד החתונה ובלבד שהיעדרותו לא תעלה על שבעה ימים. מחובתו של הסטודנט ליידע את מורה המתודה ואת דנה, אחראית מנהלית של הכשרה מקצועית על נישואיו ועל תאריך התחלת החופשה.

אם חל שינוי במצב האישי (הריון, מעבר דירה, מילואים וכו') במהלך חופשת הקיץ יש להודיע על כך באופן מידתי לראש היחידה להכשרה מקצועית, על מנת לוודא שההכשרה המקצועית לא תיפגע. לוועדת ההכשרה המקצועית יש הזכות להחליט על הפסקת ההכשרה אם המידע לא נמסר במועד.

לשאלות נוספות, אתם מוזמנים לפנות למזכירות ביה"ס לעבודה סוציאלית - בכדי להיערך באופן המקסימלי לקראת שנת ההכשרה הבאה.

אני מאחלת לכם עשיה מקצועית פורייה ומעשירה במסגרת ההכשרה המקצועית!

בברכת הצלחה,

ד"ר שקמה ניצן-בירן

ראשת היחידה להכשרה מקצועית וכל צוות היחידה להכשרה מקצועית

shikma.nizan-biran@biu.ac.il